

طرح صیانت یا بازی با اعصاب ملت

اسماعیل گرامی مقدم

نسل‌های قدیمی‌تر کشور و متولدین دهه‌های 40 و 50 خورشیدی، حتماً به خاطر دارند که روز و روزگاری در این کشور برای دیدن فیلم‌های VHS ویدئویی چه مصایبی باید پشت سر گذاشته می‌شد. اغلب افراد، دستگاه‌های ویدئو را در هزارتوی پیچیده‌ای شامل ملحفه، پتو، کیف‌های دستی و... قرار می‌دادند و فیلم‌های وی‌اچ‌اس را نیز در اقصی نقاط بدن پنهان می‌کردند تا از دل محدودیت‌هایی که در دهه 60 خورشیدی برای استفاده از این ابزار تکنولوژیکی وجود داشت، عبور کنند. این روند ادامه داشت تا اینکه جهان در دهه 70 خورشیدی (دهه 90 میلادی) با پدیده نوظهور دیگری در حوزه ابزارهای ارتباطی مواجه شد و دیش‌های ماهواره‌ای از راه رسیدند. مانند بسیاری از تجربیاتی قبلی در این دوره نیز به جای تحلیل علمی موضوع و مواجهه تخصصی با ابزارهای نوین، رای به محدودیت استفاده از ماهواره داده شد و قانونی در راستای ممنوعیت استفاده از این پدیده در مجلس وقت تصویب شد. در همان ایام بودند، اساتید و دلسوزانی که به این نکته اشاره می‌کردند که روش‌های سلبی راهکار معقولی برای رویارویی با این ابزارهای نوین نیست، اما در آن ایام نیز «آنچه البته به جایی نمی‌رسید، فریاد، بود.» تلاش‌ها برای صیانت مردم از امواج ماهواره‌ای آغاز شد و نیروهای خدوم نیروی انتظامی، هر از گاهی راهی پشت‌بام خانه‌ها می‌شدند و اقدام به ضبط دیش‌های ماهواره‌ای می‌کردند. اما هنوز دقایقی از خروج ماموران نیروی انتظامی از مجتمع‌های مسکونی نگذشته بود که دوباره، دیش‌های ماهواره‌ای در پشت بام‌ها سبز می‌شدند و روز از نو و روزی از نو... این روند نیز ادامه داشت ...

تا اینکه جهان در هزاره جدید میلادی با پدیده نوظهور دیگری مواجه شد که حلقه ارتباطی نزدیک‌تری را میان مردم جهان ایجاد می‌کرد. ارتباط دوسویه‌ای که قلمروی خود را در تمامی خانه‌ها به صورت دو طرفه گسترش داده بود. بلافاصله پس از اینترنت، شبکه‌های مجازی نیز از راه رسیدند و ارتباط رودررو و FACE TO FACE افراد شکل گرفت. اما این بار نیز هیچ تحول تازه‌ای در نحوه مواجهه تصمیم‌سازان

ایرانی با پدیده‌های نوظهور ایجاد نشد. در این‌گونه مواقع تنها نسخه تجویز شده، ممنوع‌سازی استفاده از تکنولوژی‌های جدید است. بعد از پایان زمامداری دولت میانه‌روی یازدهم و دوازدهم، که تلاش می‌کرد در برابر تلاش‌های محدودیت‌آفرین ایستادگی کند و از پهنای باند حفاظت کند، مجلس اصولگرای یازدهم بلافاصله دست به کار شد و در ایام انتخابات ریاست‌جمهوری خرداد 1400، استارت طرح صیانت از فضای مجازی را زد تا به‌زعم خود جامعه را در برابر يك عمل انجام شده قرار دهد. به نظر می‌رسد، مجلس یازدهم نیز به دنبال تکرار تجربیات اشتباه گذشته است و قصد ندارد از داشته‌های قبلی استفاده کند. مواجهه سلبی با شبکه‌های مجازی، يك تدبیر و اقدام منسوخ شده است. اینکه فضای مجازی نیازمند برخی اصلاحات است و باید اقدام به اصلاح برخی ناهنجاری‌های موجود در فضای مجازی کرد، يك واقعیت غیرقابل انکار است، اما مساله اصلی نحوه به‌کارگیری این روش‌های اصلاحی است. اینکه با عنوان صیانت از فضای مجازی، قوانینی مصوب شود که کسب و کار مردم، مناسبات ارتباطی جامعه، روندهای آموزشی و... را محدود سازد، تجربه نشان می‌دهد که نتیجه‌بخش نخواهد بود. اساسا مدرنیته به گونه‌ای عمل می‌کند که مواجهه سلبی با آن نتیجه‌بخش نیست. تجربه نشان می‌دهد که روش‌های سنتی حداقل طی نیم قرن اخیر نتوانسته‌اند، حرکت رو به رشد پدیده‌های برآمده از مدرنیته را متوقف سازند. تجربه ایران در مواجهه با ویدیو، ماهواره، اینترنت، شبکه‌های مجازی و... گویای این واقعیت عریان است که تکنولوژی مسیر خود را از دل هر سد و دیواری پیدا می‌کند. تصویب طرح صیانت نیز به جز مشکل‌تراشی موسمی برای معیشت و کسب و کار اقشار محروم و بازی با اعصاب ملت هیچ آورده‌ای برای کشور و نمایندگان نخواهد داشت. این نوع تلاش‌ها در روزگاری که مردم در چنبره مشکلات معیشتی و اقتصادی گرفتار مانده‌اند و به هر دستاویزی برای حل نیازهای اقتصادی خود چنگ می‌زنند، نشان می‌دهد، مجلس نسبت نزدیکی با مطالبات مردم برقرار نکرده است. در واقع به نظر می‌رسد، تنها مطالبات يك جناح خاص و يك اقلیت محدود برای مجلس مهم است و اگر اکثریت جامعه خواسته‌ای داشته باشند، نمایندگان خواسته‌های برخی طیف‌های خاص را ارجح می‌دانند. این نوع طرح‌ها نشان‌دهنده وجود ضعف‌های اساسی در مجلس و نمایندگانی است که از دل رذیلت‌های گسترده، خود را به بهارستان رسانده‌اند. این در حالی است که در این عصر و زمانه، سایر پارلمان‌ها در کشورهای مختلف به دنبال راهکارهایی هستند که بیشترین خدمات را در حوزه‌های مختلف اقتصادی، ارتباطی، اجتماعی و... به مردم ارائه کنند، اما مجلس ایران طرح‌هایی را در دستور کار قرار می‌دهد که به جز يك جماعت محدود، طرفدار دیگری ندارد. قرن‌ها

قبل، مولاي متقيان امام علي(ع) در فرازي جاودان، خطاب به فرزندان انسان، هشدار مي‌دهند كه «بايد فرزندان زمانه خويش باشيد.» عبارتي كه تا ابد بر بلنداي تاريخ، مي‌درخشد و راه را براي دوستداران خرد نمايان مي‌كند، البته اگر بينديشند ...

منبع: روزنامه اعتماد 4 اسفند 1400 خورشیدی